

Milosť vám a pokoj od Boha Otca a od nášho Pána Ježiša Krista.

Galatským 1:3

Čuj, Izraelu, Pán, náš Boh, je Pán jeden!

Marek 12:29

O Bohu vieme to, čo zjavuje o sebe on sám predovšetkým na stránkach Biblie. Izraelský ľud vnímal Boha ako jedného. Ako jednu osobu alebo jednu bytosť. Pre Izrael existoval jeden Boh. Aj novozmluvné písma zjavujú, že Otec, Syn a Svätý Duch sú jeden Boh. Vysvetliť a pochopiť túto skutočnosť je pre ľudskú myseľ nesmierne náročné, ak je to vôbec možné. Ťažkosť spočíva v tom, že keď Otec je Boh, Syn je Boh a Svätý Duch je Boh, ako môžeme hovoriť, že Boh je jeden? Je možné o nich troch hovoriť ako o jednom Bohu? V tomto článku sa budeme zamýšľať nad touto otázkou.

Boh je duch

Pán Ježiš Kristus sa cestou cez Samáriu zastavil pri Jákobovej studni. Tam v rozhovore so samaritánskou ženou vyhlásil: „Ale ide hodina a je teraz, keď praví modlitebníci budú sa modliť Otcovi v duchu a v pravde, lebo aj Otec hľadá takých modlitebníkov, ktorí by sa mu tak modlili. Boh je duch a tí, ktorí sa mu modlia, musia sa modliť v duchu a v pravde“ (Ján 4:23-24)^{A)}.

To, že Boh (Otec) je duch, znamená, že nemá telo a nikto z ľudí ho ako ducha ani nevidel a vidieť ani nemôže (1. Timotejovi 6:15-16; Ján 1:18; 1 Ján 4:12). Aj Boží Syn vo večnosti je duch. Aj Boží Duch (Svätý Duch) je duch. Boha nemôžeme vnímať fyzickými očami. Pritom ho musíme brať ako bytosť – nie ako niečo, ale ako niekoho – Boh je niekto.

Ďalšie, čo potrebujeme držať na pamäti je, že Boha môžeme poznať, lebo on sám sa dáva človeku poznať cez tvorstvo (Rímskym 1:19), cez svoje zjavené a zapísané slovo, Bibliu (2. Petrov 1:21; 2. Timotejovi 3:15-17; Židom 1:1), a najmä cez svojho vteleného večného Syna (Ján 1:18; Ján 14:9; Židom 1:3). Skutočnosť, že Boh je osoba a je duch, je východiskom našich úvah.

Syn je v Otcovi a Otec v Synovi

Keď sa priblížil čas Pánovho odchodu, pri rozlúčke Pán Ježiš apoštolovi Filipovi povedal: Či neveríš, že ja som v Otcovi a Otec vo mne? (Ján 14:10). A všetkým adresoval: Verte mi, že ja som v Otcovi a Otec vo mne (verš 11 a 20). A keď sa za nich modlil k Otcovi, prosil ho: ...aby boli všetci jedno, ako si ty, Otče, vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás jedno, aby svet uveril, že si ma ty poslal (Ján 17:21 aj verš 23).

Slová Syn je v Otcovi a Otec v Synovi musíme zobrať ako skutočnosť, lebo to je výpoveď Písma a musíme ich brať tak, ako sú vyslovené – doslovne. Je to možné? Áno je, lebo duch môže prebývať v duchu. To predsa musí byť pre nás samozrejماً skutočnosť, lebo to je aj naša skúsenosť a naša realita.

Sme chrámom Svätého Ducha (1. Korinským 3:16, 6:19), ktorému v nás urobil príbytok (Jakub 4:5; 1. Korinským 2:12). Svätý Duch v nás prebýva (Rímskym 8:9,11; 1. Ján 2:27)! Ale kde? Prebýva v nás po znovuzrození a prebýva v našom novom duchu. Svätý Duch prebýva ako duch v našom novom duchu – duch v duchu. Všetci, ktorí uverili v Ježiša Krista, sú podľa Ján 17:20-21 v Otcovi a Synovi a sú v nich jedno.

Písmo o veriacich v evanjelium Ježiša Krista hovorí, že sú zjednotení s Kristom v jeho smrti na kríži a v jeho vzkriesení (Rímskym 6:5). Ako sme boli s Kristom zjednotení? Zjednotení sme neboli fyzicky, ale duchovne, ako duch s duchom.

Písmo zjavuje a vyučuje, že v tých, ktorí sú znovuzrodení, prebýva, žije Kristus, Boží Syn: „S Kristom spolu ukrižovaný som a žijem už nie ja, ale žije vo mne Kristus...“ (Galatským 2:20,) – a my žijeme v Kristovi (Rímskym 6:3, 8:1!). Podobne tak aj vo veršoch Rímskym 8:10; 2. Korinským 13:5; Kolosenským 1:27; 1. Jánov 2:24 (sme a zostávame v Otcovi a Synovi); 1. Ján 4:4. Kristus v nás určite neprebýva telesne, ale svojím duchom (Duchom): „...Ale ak niekto nemá Ducha Kristovho, ten nie je jeho“ (Rímskym 8:9) – a ani my v ňom neprebývame telesne, ale neviditeľne, duchovne, svojím novým duchom.

Na základe Písma môžeme prijať, že duch môže prebývať v duchu. Na základe príslušných veršov môžeme potom prijať aj to, že Syn prebýva v Otcovi a Otec v Synovi.^{B)} Ale ako je to so Svätým Duchom?

Vychádzanie Svätého Ducha

O Svätom Duchu je uvedené, že vychádza (Ján 15:26) a tiež to, že ho posiela Otec (Ján 14:26) a posiela aj Syn (Ján 15:26). Kým je posielaný a odkiaľ vychádza, odhaľuje to, kde prebýva, kde je miesto jeho trvalého prebývania. Písmo uvádza: „Ale Tešiteľ, Svätý Duch, ktorého pošle Otec v mojom mene, ten vás naučí všetkému a pripomenie vám všetko, čo som vám povedal“ (Ján 14:26). „Ale keď príde Tešiteľ, ktorého vám ja pošlem od Otca, toho Ducha pravdy, ktorý vychádza od Otca, ten bude svedčiť o mne“ (Ján 15:26). Otec aj Syn posielajú Svätého Ducha a Svätý Duch vychádza od Otca a tým aj od Syna, lebo Syn prebýva v Otcovi. Tieto verše, spolu s predchádzajúcimi, vedú k tomu, že Boh Otec, Boh Syn a Boh Svätý Duch prebývajú jeden v druhom, a tým sú jeden. Sú traja, a predsa sú jeden Boh. Svätý Duch je opísaný ako Tešiteľ a ako Duch pravdy. To znamená, že on sám je duch, je Boh a zároveň je osobou

odlíšiteľnou od Boha Otca a od Boha Syna.

Svätý Duch je v zmysle veršov 1. listu Korinským 2:10-11 duchom Boha, ktorý je sám osebe duch. („Ale nám Bôh zjavil skrze svojho Ducha. Lebo Duch spytuje všetko, aj hlbiny Božie. Lebo kto z ľudí vie, čo je v človekovi okrem ducha človeka, ktorý je v ňom? Tak ani vecí Božích nepoznal a nezná nikto, iba Duch Boží“ – podľa prekladu prof. Roháčka.) Tieto verše zjavujú, že Svätý Duch je Boží duch, ktorý skúma a pozná hlbiny a veci Božie analogicky, ako je to s duchom človeka.

Písmo v 1. Korinským 2:10-11 formálne pripodobňuje Božieho ducha, ktorým je Svätý Duch, k duchu človeka. Tieto verše poukazujú na osobu Svätého Ducha a na jednu z jeho úloh v rámci osoby Boha ako jednej celistvej integrálnej bytosti. V týchto veršoch je úloha Svätého Ducha v Bohu (ako jednej bytosti) zjavená prirovnaním (analógiou) k duchu človeka. Rozumieme tomu tak, že Svätý Duch je „duch“ Boha – Boha ako jednej osoby, analogicky, ako je duch človeka jedna zložka celistvej, jednej integrálnej ľudskej bytosti. Takto chápaná analógia vo veršoch 1. Korinským 2:10-11 tiež potvrdzuje skutočnosť vzájomného prebývania Otca, Syna a Svätého Ducha a myšlienku trojjediného Boha ako jednej integrálnej bytosti.

Pri znovuzrození na trvalé prebývanie dostávame Božieho ducha, dostávame Kristovho ducha, dostávame Svätého Ducha. Kristov duch je ten istý Boží duch. Svätý Duch, Boží duch a Kristov duch sú jeden a ten istý duch či Duch. Ide pritom len o uhol pohľadu. Keď píšeme Boží Duch, Kristov Duch, Duch (s veľkým „D“) píšeme o Svätom Duchu ako o samostatnej osobe – dôraz kladieme na samostatnú osobu. Keď píšeme Boží duch, Kristov duch (s malým „d“), píšeme o Svätom Duchu ako o duchu jedného trojjediného Boha analogicky, ako keď sa v 1. Korinským 2:10-11 hovorí o duchu človeka, ktorý je jednou zložkou ľudskej bytosti.

Svätý Duch (Duch) je podľa Písme samostatná osoba, je Boh, akými sú Otec a Syn. Súčasne je Svätý Duch duch Boha, Boží duch ako jedna neoddeliteľná súčasť osoby jedného trojjediného Boha.^{C)} Aj toto zjavuje (poukazuje), že Boh Otec, Boh Syn a Boh Svätý Duch sú jeden Boh – sú v dokonalej jednote a rovnakej podstaty bytia.

V zmysle vyššie povedaného verše 1. Korinským 2:10-11 by sme mohli písať [a rozumieť im] nasledovne: Ale nám Bôh zjavil skrze svojho ducha [ktorým je Svätý Duch]. Lebo Duch spytuje všetko, aj hlbiny Božie. Lebo kto z ľudí vie, čo je v človekovi okrem ducha človeka, ktorý je v ňom? Tak ani vecí Božích nepoznal a nezná nikto, iba duch Boží [ktorým je Svätý Duch, ktorý je jedna súčasť jednej osoby Boha, ktorý je v Bohu, ktorý je duchom Boha].

Jeden Boh sú tri osoby (Boh Otec, Boh Syn a Boh Svätý Duch) vzájomne prebývajúce jedna v druhej. Všetky tri osoby tvoria jeden integrálny celok jednej bytosti Boha.

Učenie o Božej Trojici či trojjedinnosti je náročné na uchopenie. Myslím si však, že tieto jednoduché úvahy založené na poznaní o vzájomnom trvalom a neprerušenom prebývaní Otca, Syna a Svätého Ducha, jedného v druhom, by mohli pomôcť v pochopení učenia o Božej Trojici. Tiež by nás to malo priviesť k porozumeniu, že keď prichádzame k jednému, prichádzame súčasne ku všetkým trom. Keď sa stretávame s jedným, stretávame sa súčasne so všetkými tromi. Keď máme spoločenstvo s Bohom, máme spoločenstvo súčasne s Otcom, Synom a Svätým Duchom.

Pretože traja sú, ktorí svedčia na nebi: Otec, Slovo a Svätý Duch. A tí traja sú jedno.

1. Jánov 5:7

A keď bol Ježiš pokrstený, hneď vystúpil z vody, a hľa, otvorili sa mu nebesia,

a videl Ducha Božieho, ktorý zostupoval akoby holubica a prichádzal na neho.

A hľa, bolo počuť hlas z nebies, ktorý hovoril:

Toto je ten môj milovaný Syn, v ktorom sa mi zaľúbilo.

Matúš 3:16-17

Poznámky

A) V slovenskom ekumenickom preklade Biblie, ale aj v niektorých iných dostupných prekladoch, je duch vo verši Boh je Duch... (Ján 4:24) uvedený s veľkým písmenom „D“. Podľa zmyslu však nejde o tretiu osobu Božej Trojice (Duch = Svätý Duch), ale o vyjadrenie toho, že Boh je neviditeľný, že nemá telo, že je duch. Hebrejčina, v ktorej je napísaný Starý zákon, nerozlišuje veľké a malé písmená. V prekladoch Písma musíme preto podľa kontextu rozlišovať, či ide o tretiu osobu Božej trojice, vtedy ide o Ducha (Svätého Ducha) alebo ide o ducha ako vyjadrenie toho, že Boh nemá telo, je neviditeľný, je duch.

B) Skutočnosť, že Syn je v Otcovi a Otec v Synovi platí aj po vtelení večného Božieho Syna. Toto je dôležité, lebo vďaka tomu je možné aj to, že tí, ktorí sú po znovuzrození v Synovi a Syn v nich, platí o nich aj to, že sú zároveň aj v Otcovi a sú v Bohu. To je Kristovo prostrednícke spasiteľné dielo. Pozri aj verše Ján 10:28-29.

C) K takejto úvahe vedie samotné Písmo aj na iných miestach než len v 1. Korinským 2:10-11.

Na viacerých miestach (jeden) Boh hovorí o Duchu (Svätom Duchu) ako o jednej súčasti svojej (jednej) bytosti – ako o svojom duchu. Napríklad: Izaiáš 42:1, 61:1; Ezechiel 36:27; Joel 2:27-28 a iné.